

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN İLETİŞİM BECERİSİ DÜZEYLERİNİN FARKLI DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ

EXAMINATION OF COMMUNICATION SKILLS LEVELS OF UNIVERSITY STUDENTS ACCORDING TO DIFFERENT VARIABLES

Gönderilen Tarih: 04/05/2020
Kabul Edilen Tarih: 15/07/2020

Kanat DZHANUZAKOV

Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu,
Bişkek, Kırgızistan

Orcid: 0000-0001-9138-4799

Ünal TÜRKÇAPAR

Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu,
Bişkek, Kırgızistan & Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Beden Eğitimi ve
Spor Yüksekokulu, Kahramanmaraş, Türkiye

Orcid: 0000-0002-4205-6446

Yavuz YASUL

Ondokuz Mayıs Üniversitesi Bafra Meslek Yüksekokulu, Samsun, Türkiye

Orcid: 0000-0002-9458-1664

Atilla ÇAKAR

Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu,
Bişkek, Kırgızistan

Orcid: 0000-0002-3564-3909

* Sorumlu Yazar: Atilla ÇAKAR, Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Bişkek, Kırgızistan, atilla.cakar@manas.edu.kg

Üniversite Öğrencilerinin İletişim Becerisi Düzeylerinin Farklı Değişkenlere Göre İncelenmesi

ÖZ

Bu araştırmanın amacı, üniversite eğitimi alan bireylerin iletişim beceri düzeylerini farklı değişkenlere göre incelemektir. Araştırmada, betimsel nitelikli tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubu 2019-2020 eğitim öğretim yılında Kırgızistan Türkiye Manas Üniversitesinde hazırlık sınıflarında eğitim öğretim gören 42 erkek ve 148 bayan katılımcıdan oluşmaktadır. Araştırmada araştırmacı tarafından hazırlanan "Kişisel Bilgiler Formu" ve Bireylerin iletişim becerilerini ölçmek için Korkut (1997) tarafından geliştirilen İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeği (İBDÖ) kullanılmıştır. Çalışmaya katılan bireyler hakkında tanımlayıcı bilgiler sağlamak amacıyla frekans dağılımları yapılmıştır. Elde edilen verilerin normal bir dağılım gösterip göstermediğini belirlemek için normallik analizleri yapılmıştır. Veriler normal dağılım özelliği gösterdiğinden dolayı ikili grup karşılaştırmalarında Independent Samples T Test, ikiden daha fazla grup karşılaştırmaları için ise One Way Anova, grup içi karşılaştırmalarda ise Tukey-HSD testleri kullanılmıştır. Sonuç olarak; cinsiyet, yaş, kardeş sayısı, anne-baba eğitim düzeyi, ailenin gelir durumu değişkenlerinde anlamlı bir fark ortaya çıkmamıştır. Ancak bölüm değişkeninde anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: İletişim beceri, hazırlık sınıfı, eğitim

Examination of Communication Skills Levels of University Students According to Different Variables

ABSTRACT

This study aims to investigate the communication skills of individuals who receive university education according to different variables. In the study, the descriptive-quality survey model was adopted. The sample of the study consisted of 42 male and 148 female participants, who received education in the preparatory classes of Kyrgyz-Turkish Manas University in the 2019-2020 education period. In the study, the "Personal Information Form", which was developed by the researchers and the "Communication Skills Scale", which was developed by Korkut (1997), to evaluate the communication skills of individuals. To obtain descriptive information from the participants, frequency distributions were calculated. The data that were obtained were analyzed for normality to determine whether there was a normal distribution. Because the data was observed to have a normal distribution quality, Independent Samples t-test was used for one-sample comparisons while the One Way ANOVA test was used for two-sample or more comparisons in addition to Tukey-HSD test, which was used for intragroup comparisons. In conclusion, it was observed that there was no significant difference, according to the variables of gender, age, number of siblings, education level of parents, and the family's income. However, it was determined that there were significant differences in terms of the variable of the department.

Key Words: Communication skills, preparatory class, education

GİRİŞ

İletişim sözcüğü, Latince kökenli “communication” sözcüğüne karşılık gelmektedir. Latince “commun” yani halk, topluluk kökünden türetilmiş bir kavram olan “communication” bilgi ve düşüncelerin değiş tokuşu anlamına gelmektedir.” İletişimin yanı sıra kitle iletişimi de bir mesaj ve bilgi alışverişi olarak ele alınmaktadır^{32,33}.

İnsanoğlu, var olduğundan beri çevresindekilerle sürekli iletişim halinde olmuştur. Bu kimi zaman canlı bir varlıkla, kimi zaman ise cansız bir varlıkla etkileşim halinde vuku bulmuştur. Bireylerin toplum içerisinde yaşamak, ihtiyaçlarını gidermek ve paylaşmak için iletişim kurmaları gerekmektedir¹³. İnsanlarla iyi iletişim kurabilmek için bireyin duygusal olgunluğa sahip olması önemlidir. Duygusal olgunluk, bireyin kendi duygularının farkında olması, bu duygularını düzenleyebilmesi ve başkalarının duyguları için empati kurabilmesi şeklinde tanımlanmıştır¹⁰. İletişimin, kişiler arasında sosyal bir eylem olarak gerçekleşmesi; insanların kişisel yeteneklerinin iletişim sürecindeki önemi hakkında ipucu vermektedir. İletişim, genel olarak kaynak ve alıcı arasında gerçekleşen bir sürece dayanır²². Yaşanılan kişisel ve kişiler arası problemlerin birçoğu bireylerin kendi hissettiklerini anlatmakta ya da isteklerini bununla ilgili olan kişilere iletmekte sorun yaşamalarından kaynaklanmaktadır. Huzurlu bir yaşam için kendini ifade edebilmenin önemi ortaya çıkmaktadır. İlişkilerde doyuma ulaşabilmek ve ortak bir anlamda buluşabilmek için iletişim becerileri gereklidir²⁶.

İletişim becerileri, karşılaşılan bir sorunla ilgili olası birçok ihtimalin değerlendirilmesini içerir. İletişim becerileri kuvvetli olan birey, herhangi bir durumda tek bir açıdan bakmak yerine birçok açıdan sorgulama ve anlama yeteneğine sahip olur²⁵. İletişim, karşılıklı olarak, bulunduğumuz ortamlardaki olay ve olgularla ilgili değişimleri ileten, bunlarla alakalı bilgi aktaran, aynı olay ve olgular karşısında aynı yaşam tecrübelerinden kaynaklı, benzer duyguları taşıyıp bunları birbirlerine ifade eden insanların oluşturduğu topluluk ya da toplum yaşamı içinde gerçekleştirilen tutum, yargı, düşünce ve duygu bildirimleridir²³.

İletişim insanların duygu, düşünce, inanç, tutum ve davranışları sözlü, yazılı ve sözsüz olarak hedefe iletmesidir. Latince iletişim, bir ortaklığı, toplumsallaşmış olmayı, birlikteliği ve toplu halde yaşamayı içerir. Bu anlamda, iletişim sürecinin temelinde bireylerin sosyalleşmeleri yer alır. Dolayısıyla iletişim, hem bireyler arası bir süreç, hem de bireyler aracılığıyla toplumsal seviyede bir süreç olarak ifade edilebilir⁷. Mesaj kaynağı ve mesaj hedefi yani alıcı olarak çoğu kez insanların aktif olduğu bu süreç, kaynak ve alıcı kişilerin iletişim becerisi yeteneklerinin de önemini artırmaktadır. İletişim sürecindeki kişilerin bu yetenekleri, sürecin işleyişine önemli ölçüde etki edebilmektedir. İletilerin geniş yayılma gücü ile birlikte bu kapsamda iletişimsel perspektif içerisinde iletilerin değer yaratma gücü bir niteliği bulunmaktadır¹⁶. Ancak norm ve değeri yaratmak için ileti gönderen ile iletiyi alan arasında ortak uzlaşım alanları olmalıdır. Bu da beraberinde iletişim sürecini getirerek, mesajı veren kaynağın kendi iç dünyasındaki duygularının, niyetlerinin, anlatılarının kitle iletişim araçları yoluyla izleyicilere aktarımı şeklinde gerçekleşmektedir³.

Sağlıklı ve etkili bir iletişim için insanlar arasında sevgi, saygı, güven ve kabul çok önemlidir. Sağlıklı ilişkiler sağlıklı bireylerin, sağlıklı bireylerde, sağlıklı bir toplumun oluşmasında çok önemli değere sahiptir. Bireyler kişilerarası ilişkilerinin boyutları

üzerine eğitilirse yani ilişkilerin boyutlarını fark etme, tutum ve davranışlarının nedenlerini görmelerini sağlayacak iletişim becerilerine sahip olurlarsa sağlıklı bir hayat sürmeleri daha da kolay olacaktır⁵. En geniş anlamıyla iletişim becerisi; iletilerin uygun iletişim aracı ile gönderilmesi, bu araca uygun şekilde kodlamanın yapılması, iletilerin yapılarına dikkat edilmesi olarak ifade edilebilir. Yani iletilerin kaynak tarafından istenilen yapıda alıcıya ulaştırılabilmesi iletişim becerisine bağlıdır. Örneğin, sözlü olarak iletilecek bir iletide cümle yapısı, uygun kelimelerin kullanımı, kelime zenginliği iletişim becerisi ile ilgilidir²⁵. Birçok beceri gibi iletişim becerileri de sonradan öğrenilerek geliştirilebilmekte ve insanların daha verimli iletişim kurması mümkün olmaktadır²¹.

Bireyler arasında yaşanan iletişimi olumsuz yönde etkileyen etmenlerde vardır. Bunlar yanlış anlama ve anlaşılma, genellemeler yapma, keskin farkların yer alması, sığ bir görüşe sahip olma, ifade yetersizliği, dinleyememe, duygusal çatışma, karşı çıkılma-reddedilme korkusu, çıkarıcılık, duygudaşlık yokluğu gibi birçok etmen sayılabilir^{9,11,22}. İletişim, bireylerin hayatlarına sirayet eden bu nedenle tüm yaşama uyum sağlayan eğitim öğretim sırasında gerçekleşen insanların bu ortamlarda aktif olarak rol aldığı etkinliklerin tümüdür¹². Bu nedenle eğitim öğretim hayatının gerçekleştirildiği ortamlarda iletişim süreci belli kaideler çerçevesinde gerçekleştirilmelidir. Şöyle ki teknolojinin ve yeni yaklaşımların eğitim sürecine dâhil edilmesi öğrencilerin iletişimde daha aktif rol almalarını sağlayacaktır.

Bu çalışmanın amacı üniversitede öğrenim gören hazırlık sınıfı öğrencilerinin iletişim beceri düzeylerinin farklı değişkenlere göre incelenmesidir.

MATERYAL VE METOT

Araştırma Deseni

Araştırma betimsel bir nitelikte olup, üniversitede öğrenim gören bütün hazırlık sınıfı öğrencilerinin iletişim becerisi düzeylerine bakılmıştır. Araştırma tarama modelindedir. Tarama modelleri, geniş grupları içeren evrenden seçilmiş bir örneklem grup üzerinde yapılan, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle incelemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve var olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır¹⁷.

Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu 2019-2020 eğitim öğretim yılında Kırgızistan Türkiye Manas Üniversitesinde bütün bölümlerin hazırlık sınıflarında eğitim öğretim gören 42 erkek ve 148 bayan katılımcıdan oluşturmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmaya katılan öğrencilerin demografik özelliklerini belirlemek amacıyla araştırmacı tarafından geliştirilen "Kişisel Bilgiler Formu" kullanılmıştır. Bu form; cinsiyet, yaş, kaç kardeşiniz, anne eğitim, baba eğitim, ailenizin gelir düzeyi ve öğrenim gördüğünüz bölüm sorularından oluşmaktadır.

İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeği

1997 yılında iletişim becerileri değerlendirme ölçeği Korkut tarafından geliştirilmiştir²¹. Bu ölçek ilk vakitte lise öğrencilerinde kullanılmak üzere oluşturulmuştur. Bir zaman sonra ölçeğin üniversite öğrencileri ve yetişkinler için güvenilirlik ve geçerlilik

çalışmaları da gerçekleştirilmiştir. Ölçek bireylerin iletişim becerilerini nasıl değerlendirdiklerini anlamaya yönelik bir ölçektir. Ölçek toplamda 25 maddeden oluşan 5'li likert tipi ölçektir. Ölçek, bireylerin iletişim becerilerini nasıl değerlendirdiklerini belirlemek için geliştirilmiştir. Tersine maddelerin olmadığı ölçekte yüksek puan, bireylerin kendi iletişim becerilerini olumlu yönde değerlendirdikleri anlamındadır. Ölçeğin üniversite öğrencileri ile yapılan güvenilirlik çalışmasında güvenilirlik katsayısı 0.78, iç tutarlılık katsayısı ise 0.86 şeklinde bulunmuştur⁴. Bizim çalışmamızda ise güvenilirlik katsayısı 86.8 olarak bulunmuştur.

Verilerin Analizi

Çalışmaya katılan bireyler hakkında tanımlayıcı bilgiler sağlamak amacıyla frekans dağılımları yapılmıştır. Elde edilen verilerin normal bir dağılım gösterip göstermediğini belirlemek için normallik analizleri yapılmıştır. Veriler normal dağılım özelliği gösterdiğinden dolayı ikili grup karşılaştırmalarında Independent Samples T Test, ikiden daha fazla grup karşılaştırmaları için ise One Way Anova, grup içi karşılaştırmalarda ise Tukey-HSD testleri kullanılmıştır.

BULGULAR

Tablo 1. Araştırma Grubunun Cinsiyet Değişkenine Göre Analiz Sonuçları

Cinsiyet	N	Ortalama	Ss	t	p
Kadın	148	101,89	10,77	1,686	,09
Erkek	42	98,42	14,66		

p<0.05

Tablo 1'de araştırma grubunun cinsiyet değişkenine göre katılımcıların iletişim becerileri puan ortalamalarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur (p>0.05).

Tablo 2. Araştırma Grubunun Yaş Değişkenine Göre Analiz Sonuçları One-Way Anova

Yaş	N	Ortalama	Ss	F	p
17	73	101,45	10,91	2,556	,08
18	105	101,73	11,70		
19+	12	93,75	15,76		

p<0.05

Tablo 2'de araştırma grubunun yaş değişkenine göre katılımcıların iletişim becerileri puan ortalamalarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur (p>0.05).

Tablo 3. Araştırma Grubunun Kardeş Sayısı Değişkenine Göre Analiz Sonuçları
One-Way Anova

Kardeş Sayısı	N	Ortalama	Ss	F	p
2	31	98,77	11,98	2,606	,07
3	46	98,78	13,69		
4+	113	102,73	10,68		

p<0.05

Tablo 3’de araştırma grubunun kardeş sayısı sorusuna vermiş oldukları cevaplara göre iletişim becerileri puan ortalamalarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur (p>0.05).

Tablo 4. Araştırma Grubunun Anne Eğitim Durumu Değişkenine Göre Analiz Sonuçları One-Way Anova

Anne Eğitim	N	Ortalama	Ss	F	p
Ortaokul	61	100,90	13,37	,808	,49
Lise	33	101,84	10,26		
Üniversite	84	100,33	11,46		
Yüksek L. & Doktora	12	105,83	9,15		

p<0.05

Tablo 4’de araştırma grubunun anne eğitim durumu değişkenine göre iletişim becerileri puan ortalamalarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur (p>0.05).

Tablo 5. Araştırma Grubunun Baba Eğitim Durumu Değişkenine Göre Analiz Sonuçları One-Way Anova

Baba Eğitim	N	Ortalama	Ss	F	p
Ortaokul	59	100,61	13,74	1,219	,30
Lise	44	103,41	9,22		
Üniversite	73	99,50	11,63		
Yüksek L. & Doktora	14	103,66	10,34		

p<0.05

Tablo 5’de araştırma grubunun baba eğitim durumu değişkenine göre iletişim becerileri puan ortalamalarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur (p>0.05).

Tablo 6. Araştırma Grubunun Aile Gelir Durumu Değişkenine Göre Analiz Sonuçları
One-Way Anova

Aile Gelir	N	Ortalama	Ss	F	p
10000 som* ve altı	47	101,06	14,20	,544	,70
10001 som 15000 arası	58	100,01	12,52		
15001 som 20000 arası	36	103,08	9,40		
20001 som 25000	30	99,90	10,96		
25001 som +	19	102,78	8,16		

p<0.05, *Kırgızistan para birimi

Tablo 6’da araştırma grubunun aile gelir durumu değişkenine göre iletişim becerileri puan ortalamalarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur (p>0.05).

Tablo 7. Araştırma Grubunun Bölüm Değişkenine Göre Analiz Sonuçları One-Way Anova

Bölüm	N	Ortalama	Ss	F	p	Grup İçi Fark
Turizm ¹	19	104,68	9,58			
Gastronomi ²	11	96,90	12,55			
Spor ³	9	101,77	8,96			
Hazırlık ⁴	13	95,15	17,76			
Muhasebe ⁵	25	104,04	10,54			
Filozofya ⁶	6	97,66	8,68			
Ofis ⁷	9	100,00	6,16	1,864	,04	12>2-4-6-8-9-11
Büro Yönetimi ⁸	17	99,52	9,90			4<1-5-10
Felsefe ⁹	9	97,11	10,84			
Tercümanlık ¹⁰	31	104,67	12,86			
Rus dili ¹¹	19	100,26	9,30			
Çin dili ¹²	7	110,42	6,37			
Uluslararası İlişkiler ¹³	15	94,85	14,97			

p<0.05

Tablo 7’de araştırma grubunun bölüm değişkenine göre iletişim becerileri puan ortalamalarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır (p<0,05). Bu fark Çin dili, turizm, muhasebe ve tercümanlık bölümünde ki katılımcıların lehinedir. Yani, Çin dili eğitimi alan katılımcıların gastronomi, hazırlık, filozofya, büro yönetimi, felsefe ve rus dili eğitimi alan katılımcılara göre, turizm, muhasebe ve tercümanlık eğitimi alan katılımcılar ise hazırlık eğitimi alan katılımcılara göre daha yüksek puan ortalamasına sahiptir. Buda Çin dili, turizm, muhasebe ve tercümanlık eğitimi alan katılımcıların iletişim becerileri daha fazla geliştiğini göstermektedir.

Ayrıca Çin dili eğitimi alan katılımcıların en yüksek puan ortalaması sahip olması Çin dili eğitimini alan öğrencilerin iletişim becerilerinin daha fazla geliştiğini göstermektedir. Bunun aksi ise uluslararası ilişkiler dersini alan katılımcıların en düşük puanı almış oldukları için iletişim becerileri en az düzeydedir.

TARTIŞMA

Yapılan araştırma değerlendirilmeye alınan değişkenlere göre literatür bilgileri ışığında değerlendirilmeye çalışılmıştır. Araştırma grubunun cinsiyet değişkenine göre iletişim beceri puan ortalamalarının farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Nitekim, Cesur (2009)⁶ yaptığı çalışmada cinsiyetin iletişim becerileri üzerinde bir etkisi olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Adıgüzel (2005)², Şeker (2000)²⁸, Şenbakar (2015)²⁹, Tepeköylü (2007)³⁰, Kartal (2013)¹⁹, Karcı (2011)¹⁸ yapmış oldukları çalışmalarda ise, kadınların erkeklere oranla iletişim becerileri düzeylerinin daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Bu durum istatistiksel anlamlılık açısından çalışmamızla paralellik göstermemektedir. Ancak çalışmamızdaki puan ortalamalarına baktığımızda kadınların erkeklere göre daha fazla puan aldıklarını görmekteyiz.

Çalışmamızda, bireylerin yaşları ile bireylerin iletişim becerileri ölçeğinden aldıkları puanlar arasında anlamlı bir fark olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu duruma araştırma grubuna katılan bireylerin yaşlarının birbirlerine çok yakın olması sebep olmuş olabilir. Nitekim, Şeker (2000)²⁸, Özer (2011)²⁵ ve Korkut (2005)²¹ tarafından

gerçekleştirilen araştırmalarda çıkan sonuçlar bizim çalışmamızla paralellik göstermektedir. Ancak, Yılmaz (2011)³⁴, Abakay (2010)¹ yapmış oldukları çalışmalarda bireylerin yaşları ile iletişim becerileri ölçeğinden aldıkları puanlar arasında anlamlı bir ilişki olduğu, bireylerin yaşları arttıkça iletişim beceri düzeylerinin de arttığı sonucuna ulaşmışlardır.

Araştırma grubunun kardeş sayısı değişkenine göre iletişim beceri puan ortalamalarının farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Nitekim Sezgin (2019)²⁷ yapmış olduğu çalışmasında sosyal bilgiler öğretmen adaylarının kardeş sayısı değişkeni ile etkili iletişim becerileri arasında etkin dinleme, kendini tanıma-kendini açma, ben dili kullanma, egoyu geliştirici dil faktörlerinde ve ölçeğin genelinde toplam puan olarak istatistiksel açıdan anlamlı farklılığın olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Bu durum çalışmamızı destekler niteliktedir. Ancak, Özer (2011)²⁵ ve Toy (2007)³¹ tarafından gerçekleştirilen çalışmalarda kardeş sayısı ile etkili iletişim beceri düzeyleri arasında anlamlı farklılık olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Bu durum araştırmamızda elde edilen sonuçlarla örtüşmemektedir.

Araştırma grubunun anne eğitim ve baba eğitim değişkenine göre iletişim beceri puan ortalamalarının farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Nitekim, Sezgin (2019)²⁷ yılında yapmış olduğu çalışmasında sosyal bilgiler öğretmen adaylarının anne ve babalarının eğitim durumu ile etkili iletişim beceri düzeyleri arasında anlamlı farklılığın olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Ancak, Özer (2011)²⁵ ve Çetinkaya (2011)⁸ tarafından gerçekleştirilen çalışmalarda etkili iletişim beceri düzeyleri ile anne ve baba eğitim durumları arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonuca ulaşmış olup, yapmış olduğumuz çalışma sonucuyla çelişmektedir. Erigüç ve Eriş (2013)¹⁴ tarafından gerçekleştirilen çalışmada ise öğrencilerin iletişim becerilerini incelediği çalışmasında anne eğitim durumu ile öğrencilerin etkili iletişim beceri düzeyleri arasında anlamlı bir fark olmadığı, baba eğitim durumu değişkeni ile etkili iletişim beceri düzeyleri arasında anlamlı bir farklılığın olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Araştırma grubunun gelir düzeyi değişkenine göre iletişim beceri puan ortalamalarının farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Nitekim, Erigüç ve ark. (2013)¹⁵ ile Erigüç ve Eriş (2013)¹⁴ yapmış oldukları çalışmalarında araştırmamızın sonucuna benzer şekilde aile gelir düzeyi ile etkili iletişim beceri düzeyleri arasında anlamlı bir farklılığa rastlamamışlardır. Bu durum çalışmamızla paralellik göstermektedir.

Araştırma grubunun bölüm değişkenine göre iletişim beceri puan ortalamalarının anlamlı düzeyde farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu fark Çin dili, turizm, muhasebe ve tercümanlık bölümünde ki katılımcıların lehinedir. Buda Çin dili, turizm, muhasebe ve tercümanlık eğitimi alan katılımcıların iletişim becerileri daha fazla geliştiğini göstermektedir. Nitekim, Kılıçgil ve ark. (2009)²⁰'in beden eğitimi ve spor yüksek okulu öğrencilerine yapmış olduğu çalışmada beden eğitimi öğretmenliği bölümü ve antrenörlük bölümü öğrencilerinin iletişim becerileri ortalamalarının spor yöneticiliği bölümünde öğrenim gören öğrencilerden daha yüksek olduğunu bulmuştur.

KAYNAKLAR

1. Abakay U. (2010). Futbolcu-antrenör iletişimin farklı statüdeki futbolcuların başarı motivasyonlarıyla ilişkisi. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Ankara.

2. Adıgüzel Z. (2005). Sağlık personeli vatandaş (hasta) iletişiminin niteliği ve iletişimi etkileyen faktörler. Yüksek Lisans Tezi, Celal Bayar Üniversitesi. Manisa.
3. Ayhan N. (2017). Mehmet Başbuğ'un eserlerinde orta asya anlatısı: Gösterge bilimsel bir analiz. *İdil Sanat ve Dil Dergisi*. 6(40), 3524- 3537.
4. Başerer Z. (2014). Öğrencilerin interneti ve sosyal paylaşım sitelerini kullanma durumlarına göre iletişim becerileri ve öz yeterlik düzeylerinin incelenmesi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
5. Bozgeyikli H. (2001). Üniversite öğrencilerinin kişilik özellikleri ile kişiler arası ilişkilerde farkında olma düzeyleri. Yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimleri Anabilim Dalı. Konya.
6. Cesur H. (2009). Ortaöğretim müdürlerinin liderlik stilleri ve iletişim becerileri arasındaki ilişkinin öğretmen algılarına göre değerlendirilmesi (Şişli ilçesi örneği). Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.
7. Çağlar İ., Kılıç S. (2009). Genel iletişim. Nobel Yayınları. Ankara.
8. Çetinkaya Z. (2011). Türkçe öğretmen adaylarının iletişim becerilerine ilişkin görüşlerinin belirlenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*. 19(2), 567-576.
9. Devito JA. (2007). The interpersonal communication book. 11. Baskı. Allyn & Bacon. Boston.
10. Dilekman M., Başçı Z., Bektaş F. (2008). Eğitim fakültesi öğrencilerinin iletişim becerisi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 12(2), 223-231.
11. Dökmen Ü. (2006). İletişim çatışmaları ve empati. 36. Baskı. Sistem Yayıncılık. İstanbul.
12. Ergin A., Birol C. (2000). Eğitimde iletişim. Anı Yayıncılık. Ankara.
13. Ergün M. (2009). Eğitim felsefesi. Pegem Akademi. Ankara.
14. Erigüç G., Eriş H. (2013). Sağlık hizmetleri meslek yüksekokulu öğrencilerinin iletişim becerileri: Harran Üniversitesi örneği. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*. 12(46), 232-254.
15. Erigüç G., Şener T., Eriş H. (2013). İletişim becerilerinin değerlendirilmesi: Bir meslek yüksekokulu öğrencileri örneği. *Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi*. 16(1), 45-65.
16. Jamankulova R., Ayhan N. (2018). Cultural identity and media: Screening practices of marriage in Kyrgyz media. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*. 20(35), 21-26.
17. Karasar N. (1994). Bilimsel araştırma yöntemi: Kavramlar, ilkeler, teknikler. 3A Araştırma Eğitim Danışmanlık Ltd. Ankara.
18. Karcı Y. (2011). İletişim meslek lisesi öğrencilerinin empatik iletişim beceri düzeylerinin incelenmesi (Ankara il örneği). *Selçuk İletişim*. 6(4), 155-167.
19. Kartal MA. (2013). Ortaöğretim öğrencilerin bazı değişkenlere göre öznel iyi oluş ve iletişim beceri düzeyleri. Yüksek Lisans Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Samsun.
20. Kılıçgil E., Bilir P., Özdiç Ö., Eroğlu K., Eroğlu B. (2009). İki farklı üniversitenin beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin iletişim becerilerinin değerlendirilmesi. *Sportmetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*. 7(1), 19-28.
21. Korkut F. (2005). Yetişkinlere yönelik iletişim becerileri eğitimi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 28, 143-149.
22. Mclean S. (2005). The basics of interpersonal communication. Allyn & Bacon. Boston.

23. Oskay Ü. (2001). İletişimin abc'si, Der Yayınları. İstanbul.
24. Özer D. (2011). Etkili iletişim becerilerinin sosyal ortama uyum sağlamadaki işlevi: Fırat Üniversitesi uygulaması. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Elazığ.
25. Özer K. (2006). İletişimsizlik becerisi. 6.Baskı. Sistem Yayıncılık. İstanbul.
26. Özerbaş MA., Bulut M., Usta E. (2007). Öğretmen adaylarının algıladıkları iletişim becerisi düzeylerinin incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*. 8(1), 123-135.
27. Sezgin S. (2019). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının işbirlikli öğrenmeye yönelik tutumları ile etkili iletişim becerileri arasındaki ilişki. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Niğde.
28. Şeker A. (2000). Sınıf öğretmenlerinin iletişim becerileri ile sınıf atmosferi arasındaki ilişkinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Konya.
29. Şenbakar K. (2015). Elit boksörlerde iletişim becerilerinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Elazığ.
30. Tepeköylü Ö. (2007). BESYO öğrencilerinin iletişim becerileri algılarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Manisa.
31. Toy S. (2007). Mühendislik ve hukuk fakülteleri öğrencilerinin iletişim becerileri açısından karşılaştırılması ve iletişim becerileriyle bazı değişkenler arasındaki ilişkiler. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara.
32. Tutar H., Yılmaz M. (2010). Genel iletişim kavramlar ve modeller. Seçkin yayınları. İstanbul.
33. Türkoğlu N. (2010). Toplumsal iletişim. Urban Yayınları. İstanbul.
34. Yılmaz V. (2011). Okul öncesi öğretmenlerinin iletişim becerileri, problem çözme becerileri ve empatik eğilim düzeyleri. Yüksek Lisans Tezi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Muğla.
35. Yüksel H. (2009). İletişim kavramı tanımı. İçinde: Demiray M. (Editör). Genel iletişim. Pegem Akademi. Ankara.